

ДВА ПОГЛЯДИ НА ПРОБЛЕМУ

РВАЧОВ—МОКІНУ

Деканом факультету технології машинобудування 19 березня призначено Валерія Івановича Савуляка, кандидата технічних наук, доцента, 1948 року народження.

Українець. Народився в селі Михайлівці Мурованокського району. 1966 року вступив до нашого інституту. Закінчив його з червоним дипломом і був залишений тут для подальшої роботи. Асистент кафедри технології машинобудування, старший викладач, доцент, заступник декана.

Деканом факультету радіоелектронного машинобудування 19 березня призначено Геннадія Михайловича Полторака, кандидата технічних наук, доцента, 1946 року народження.

Росіянин. Одесит. 1969 року закінчив з відзнакою Одеський політехнічний інститут за спеціальністю «Радіотехніка». Працював на викладацькій і науковій роботі в Рязанському радіотехнічному, Омському і Одеському політехнічних інститутах. У ВПІ з 1979 року.

В октябрі прошлого года я выступил с инициативой организовать в нашем институте группу фундаментальной подготовки будущих инженеров-исследователей.

Речь шла о том, что, примерно, 1 процент наших студентов составляют высокоодаренные дети, которые впоследствии действительно могли бы стать носителями высокой научно-технической культуры. Однако в настоящее время из-за общей ориентации преподавания на средний уровень, они получают значительно меньше, чем могли бы, не реализуют свой интеллектуальный потенциал. От этого страдают они сами, но, в конечном счете и в наибольшей степени, страдает все общество, так как только интеллектуалы высокого класса способны вывести Украину на уровень современной цивилизации.

То преобразование системы обучения, которое проводится в нашем институте (переход к разделению на бакалавров, инженеров и магистров, акценты на индивидуальные формы обучения) дифференцирует студентов по способностям, и, поэтому, есть движение вперед. Но оно не решает проблемы того контингента, о котором идет речь, в силу следующих обстоятельств.

Во-первых, эта дифференциация все же массовая, а сейчас речь идет о студентах, которых на весь институт может набраться от силы одна-две группы.

Во-вторых, очень важно начать фундаментально готовить этих ребят по математике пораньше, пока их мышление еще достаточно гибко, чтобы они воспринимали приложения уже сквозь призму современных математических моделей.

В-третьих, индивидуальное обучение в том виде, как оно реализовано сегодня, не может полностью решить этот вопрос, поскольку оно проводится при преподавателях - прикладниках, которые не в состоянии уделять много внимания фундаментальной подготовке, так как перед ними стоят другие задачи.

Суть предложения состояла в том, чтобы с наиболее одаренными студентами после второго курса (или даже раньше) начинать усиленное изучение фундаментальных дисциплин (в виде обязательных спецкурсов, спецсеминаров и т. д.). Занятия эти можно проводить вечером, чтобы не возникало пресечений с расписанием остальных занятий.

Таким образом, студент учился бы сразу в двух группах: по-прежнему, в своей старой группе с товарищами по специализации; и

в группе фундаментальной подготовки вместе с наиболее сильными студентами других специальностей.

Можно надеяться также, что раннее знакомство и общение сильных представителей различных технических специальностей со временем непременно даст плоды в виде разработок на стыке технических наук, новых технологий и т. д. Создание такой группы или групп повысило бы престиж института, привлекало бы к нам одаренных выпускников школ.

Это предложение было поддержано ректором института академиком Б. И. Мокиным, который поручил проректору Ю. А. Буренникову курировать этот вопрос от ректората. Профессор А. А. Панков и я разработали программу по математике, рассчитанную на 2,5 года обучения (510 часов). Был согласован с Борисом Ивановичем также вопрос о том, что ВПИ даст возможность своим лучшим студентам получать дополнительную подготовку по иностранному языку. Естественно, что речь во всех случаях шла о бесплатной дополнительной подготовке.

В январе я доложил Ю. А. Буренникову результаты проведенной подготовительной работы и в феврале в газете института ректорат дал объявление для студентов о наборе в группу фундаментальной подготовки. Мы получили 49 заявлений: 21 с первого курса, 25 — со второго (из них один заочник), 3 — с третьего и одно заявление от студента-вечерника четвертого курса. Из подавших заявления 12 — круглые отличники, а средний балл по всем заявлениям — 4,8.

В начале марта я сообщил эти результаты Ю. А. Буренникову и после консультаций с Б. И. Мокиным Юрий Анатольевич сказал мне, что вопрос о создании группы, в принципе, решен, однако с той поправкой, что индивидуальный график будет предоставляться только тем студентам, которые будут учиться в группе один год, продемонстрировав тем самым серьезность намерений. По согласованию с Ю. А. Буренниковым 11 марта на общем собрании группы я сообщил студентам, что все они зачислены на оговоренных условиях.

Однако, 20 марта на ректорате Борис Иванович объявил, что группа фундаментальной подготовки будет для студентов платной, а преподаватели будут вести в ней занятия по контракту (ранее предполагалось, что эта работа будет включена в учебную нагрузку, так как это очень серьезная работа, связанная, по сути, с разработкой новых учебных курсов, и качественно ее делать в условиях перегрузки невозможно). Сделано это было со ссылкой на финансовые трудности, однако различные, заслуживающие доверия, источники, указывают, что Б. И. Мокин не захотел идти навстречу Рвачеву, который не принял новую присягу.

Ну, хорошо, предположим, что Б. И. Мокин — борец за интересы Украины, а М. А. Рвачев — нет (хотя у меня существует своя, почти противоположная точка зрения).

Но при чем тут студенты? И куда подевалась забота об интересах Украины, которой нужны высококвалифицированные кадры? Даже если предположить, что Рвачев — «чужеродный человек» (а это уже было, было! — вспомните, кого еще не так давно склоняли на ректорате за негодные оценки?), то ведь даже нацисты не чурались использовать «идеологических противников», если им это было выгодно.

Кроме того, почему бы не организовать эту группу без Рвачева — ведь есть же прекрасные математики: доктор физико-математических наук А. А. Панков и Ю. И. Волков (хотя, не считайте за нескромность, я уверен, что в какой-то мере дело от этого проиграет). Но зачем же губить само дело?

Ну, и наконец, есть же обещание студентам (а вы бы посмотрели на этих ребят и их желание работать!), есть понятие ЧЕСТЬ, ДАННОЕ СЛОВО, или все это новой Украине не нужно?

В этой заметке я обращаюсь прежде всего к ученым института, академикам, профессорам, всем членам ученого совета. Мне кажется, что вопрос создания такой группы — не личное дело Рвачева, что вы также непосредственно заинтересованы в ней, как будущие научные руководители этих студентов, не говоря уже о тех общенаучных интересах, о которых говорилось выше.

Расчет показывает, что для организации такой группы требуется 1544 часа годовой учебной нагрузки (на математику и иностранный язык). Это около 0,1 процента годовой общеинститутской нагрузки — мизер, не найти который было бы просто неумно. Во всем мире самых способных учат бесплатно, а деньги берут только с ленивых и бесталаных.

Обращаюсь к членам ученого совета института с большой просьбой рассмотреть этот вопрос на заседании совета.

М. РВАЧЕВ,
доктор физико-математических наук, профессор
кафедры ПМ и СМ.
25 марта 1992 года.

Постскриптум: Из публикаций в нашей газете, сообщений о заседаниях ученого совета и ректората видно, что сейчас снова, как и во времена не столь отдаленные, идеологию и политику пытаются сделать основным фактором, определяющим жизнедеятельность нашего института. Поэтому приходится напоминать широко известную ныне истину, что в цивилизованных странах, на которые сейчас ориентируются демократи-

чески настроенные слои Украины, идеологией и политикой можно заниматься сколько угодно — но за проходной. В стенах любого предприятия господствует технологическая целесообразность, ограниченная законом. Видимо, именно благодаря такому подходу эти страны и стали примером для подражания как по жизненному уровню, так и по степени социальной защищенности человека.

МОКІН—РВАЧОВУ

Шановний Михайле Олексійовичу!

Як ви і підтверджуєте, вашу пропозицію прочитати додаткові спецкурси з математики нашим студентам я підтримував одразу і підтримую сьогодні. Незалежно від того, приймете чи ні ви присягу на вірність народові України і будете працювати як син цього народу чи іноземний спеціаліст.

Але я ніколи вам не обіцяв, що ці спецкурси будуть введені, як обов'язкові, в навчальні плани спеціальностей. Не обіцяв я вам також і того, що лекції із цих спецкурсів будуть входити у ваше обов'язкове учбово навантаження. Поясню коротенько, чому я не міг цього обіцяти. Якщо вводити якийсь спецкурс, як обов'язкову дисципліну, в навчальний план спеціальності, то його треба вводити для всіх студентів цієї спеціальності рішенням вченої Ради, викинувши якийсь інший спецкурс, який уже є в цьому плані, тому що кількість годин, що відводиться для теоретичної підготовки спеціаліста, є величиною сталою і збільшувати її самочинно вуз права не має.

Якби ми ввели, в обов'язкові, запропоновані вами математичні спецкурси лише частині студентів, котрі об'єдналися би цими спецкурсами у якісь збірні групи, то в разі отримання «двійки» кимсь із цих студентів на екзаміні із вашого спецкурсу, деканат, згідно з Положенням про стипендію, змушений був би не виплачувати йому увесь семестр стипендії. І якщо цей студент звернувся до суду з цього приводу, то суд змусив би нас відмінити незаконно введені лише для частини студентів додаткові дисципліни та виплатити студентові стипендію.

Оскільки мені відома ваша досить висока принципиальність при оцінюванні знань студентів на екзамені, я більш ніж впевнений, що «двійки» будуть, а це означає, що будуть і скарги до суду — і як наслідок — лік-

відація всіх затії.

Тому із самого початку я орієнтував проректора Буреннікова Ю. А. на те, щоб ці спецкурси були факультативними — хто прослухає, тому випишемо їх в додаток до диплому; у кого духу не вистачить — диплом теж отримає, але без цих спецкурсів в додатку і без ускладнень при нарахуванні стипендії.

Підтримуючи вашу ідею, я вважав, що ви будете викладати запропоновані спецкурси за рахунок другої половини дня. А вже відпрацювати за професорську зарплату вам у рік треба 1550 годин. Обов'язкове учбово навантаження складає у вас лише третину цієї кількості. Тому для ентузіаста нічого страшного в тому не буде, якщо він якусь сотню годин в рік прочитає додатково до основного учбового навантаження.

Але ж коли проректор Буренніков Ю. А. мені сказав про те, що ви хочете викладати ці додаткові спецкурси за рахунок основного учбового навантаження, тобто, хочете, щоб вони були додатково оплачені, я змушений був заявити, що в таких обставинах можливе запровадження цих спецкурсів лише на умовах надання платних послуг, тому що фонд зарплати на них нам не виділяється.

Таким чином, якщо ви, шановний Михайле Олексійовичу, та ваші колеги згодні вести запропоновані вами математичні спецкурси на умовах їх факультативного характеру за рахунок другої половини свого робочого дня без вимог включення часу, який ви витратите, в основне учбово навантаження, то ректорат із цих студентів не буде вимагати жодного карбованця плати за те, що вони прослухають ваші спецкурси. А вже плата з них потрібна вузу лише для того, щоб оплатити ваші послуги.

Так що доля вашого починання у ваших власних руках, шановний Михайле Олексійовичу!

З повагою!
Ректор Б. МОКІН.

Перша ластівка факультету

Питання з питань, або, іншими словами — вічний двигун навчального процесу у вищому навчальному закладі: що зробити, який такий вижити чарівний ключик, щоб він допоміг підготувати для практичної роботи найкращого, найосвіченішого молодого спеціаліста?

Тисячі голів посивили, розв'язуючи цю проблему, тисячі списів поламано в палких суперечках і дискусіях, а проблем не меншає, як і кількість фахівців і далі бажає бути кращою, ніж є. Так що наш інститут, створюючи факультет інтеграції навчання з виробництвом, вирішив теж продовжити інтенсивний пошук свого напрямку.

На рахунок факультету ще нема здобутків, бо він зовсім молодий. Говорити поки-що доводиться про наміри і пошуки.

Першою ластівкою, якою хочемо заявити про новий факультет, буде науково-

навчальний семінар «Проблеми і перспективи інтеграції вищої освіти з виробництвом», що організовується Інститутом і учбовим науковим - виробничим підприємством ДІАР з 23 по 25 квітня. Семінар працюватиме в білому залі головного корпусу (аудиторія 222).

Сподіваємось, що на це цікаве зібрання, крім запрошених гостей, придуть також наші професори, викладачі, студенти. Тема розмови не залишить вас байдужими, адже тут схрестяться найоригінальніші думки щодо якості підготовки спеціалістів, зійдуться у полеміці, щоб виробити спільну платформу, дві точки зору — вищої школи і виробництва.

З боку ВПІ виступатимуть академік, ректор Б. І. Мокін, проректор Ю. А. Буреніков, професор Ю. С. Данилюк, декан факультету електротехніки і енергетики доцент М. П. Свиридов, завка-

федрою історії культури Т. Б. Буяльська і з боку виробничників слово триматимуть заступник генерального директора виробничого об'єднання «Маяк» П. П. Пахолок («Вимоги виробництва до змісту практичної підготовки спеціалістів»), директор малого підприємства «Інтенком» Е. В. Кравець («Шляхи становлення і розвитку молодого спеціаліста, як інженера»), головний інженер виробничого об'єднання «Термінал» В. Г. Ноженко («Роль і місце інженерних служб підприємства в умовах ринку»).

Одне слово, запрошуємо на семінар. Ще раз нагадуємо, що початок його роботи о 10-й годині ранку 23 квітня в аудиторії 222 головного учбового корпусу.

А. ХРАБАН,
декан факультету інтеграції навчання з виробництвом ВПІ.

Чого не помічає ректорат

Відбулось засідання кафедри хімії, на якому серед інших розглядалось питання про впровадження української мови в учбовий процес. Воно викликало гострий диспут серед викладачів, з якого видно, що вони ясно усвідомлюють значення цієї проблеми у справі виховання національних інженерних кадрів у побудові незалежності держави. Адже тепер, в цей скрутний час, український народ витрачає великі кошти на розвиток національної науки і культури, чекає сумлінних дій у цьому напрямку. Відрадно відзначити, що минуле засідання вченої ради інституту повністю велось українською мовою. Це —

значний інтелектуальний поштовх в напрямку відродження національної мови і культури в нашому інституті. Однак, на жаль, реальне впровадження в учбовий процес української мови ще гальмується певними силами. Так, комісія по впровадженню української мови, яку очолює доцент М. М. Данилюк, зовсім не працює. На факультетах машинобудівному і автоматики навіть скоротили два українські потоки. Між тим, опитування студентів і курсу показало, що багато із них виявляють бажання навчатись українською мовою. Ректорат немов би цього не помічає.

Хоч кафедра хімії і підго-

тувалась до переходу з нового навчального року на викладання державною мовою, але поки-що не бачить реальних можливостей для реалізації цього наміру. Вважаємо, що в оголошенні про прийом на 1-й курс повинно бути чітко записано: «Викладання у Вінницькому політехнічному інституті ведеться переважно українською мовою...» Це було б правовим актом у справі реалізації Закону про державну мову України.

Г. КОРЧИНСЬКИЙ,
доктор хімічних наук,
професор,
В. ПЕТРУК,
кандидат технічних наук,
старший викладач.

До вас і про вас, вечірники!

ШАНОВНІ СТУДЕНТИ!

Ви вибрали для себе нелегку дорогу в житті. Всім зрозуміло, що працювати і навчатись в інституті — справа досить складна і ваш вибір можна кваліфікувати, як дуже відповідальний вчинок. Проте у вас є перевага перед заочниками, які не мають можливості вислухати впродовж семестру лекційний курс в повному обсязі. То ж, мова і піде про цю перевагу, якої частина з вас не використує.

Йдеться про вашу участь в лекційній роботі. Мої спостереження і перевірки учбового відділу показали, що 25—30 відсотків студентів - вечірників не відвідують або погано відвідують заняття. Та особливо турбує інше: з тих, хто ходить на лекції, майже 30 процентів записуються щоразу на 5, 10, 15 хвилин. Годі й доводити, що це теж збитки для учбового процесу: викладач не має можливості сконцентрувати вашу увагу, а вам важко збагнути про що мова, оскільки основна ідея лекції викладається на її початку, а тим більше, коли мова йде про розрахункові дисципліни.

Це призводить до того, що на сесію ви виходите невідповідними, одержуєте двійки, не встигаєте перездати у відповідні строки (дивись статтю на-

чальника учбового відділу) і вас відраховують.

Скажімо, за минулий семестр колишніми студентами стали 23 вечірники, а поновитись зараз набагато складніше (дивись статтю відповідального секретаря приймальної комісії). З іншого боку — якщо ви навіть і витягнете на трійку, то з таким рівнем знань в умовах ринкових відносин дуже важко вписатися в складний виробничий процес.

Можна, правда, сказати: «Хто як дбає, так і має». Це було б правильним, якби студенти платили за своє навчання самі, а позаяк це робить держава, то для неї важливо одержати добрих фахівців. Іншими словами, вона не може тратитись, не маючи гарантій, що вкладені кошти не принесуть віддачі.

Хочу висловити деякі претензії й до викладачів, хоч і не назву їхніх прізвищ, бо пишу цю статтю для студентів. Були у мене прикрі хвилини очікування викладача під дверима, коли я проходив на лекції увечері. Є зауваження й по якості лекцій. За 35 хвилин досить просто викласти матеріал дохідливо. Потрібні тут і плакати, і наочні прилади, і телебачення, і інші технічні засоби. Та лекторську майстерність слід вдосконалювати постійно.

Радуюсь все-таки, що останнім часом випадки запіз-

нень і зривів занять викладачами різко зменшились. Лекції теж стають змістовнішими і цікавішими.

Основна мета мого звернення, шановні вечірники, викликана рішенням ректорату, де сказано щоб у разі продовження запізнення переходити знову на 45-хвилинні лекції з початком їх о 18.15. Тому звертаюсь до студентів, котрі не записуються — зверніть увагу своїх колег, що з їхньої вини і ви втратите можливість своєчасно добиратися до інституту з інших кінців міста, одержувати консультації до початку лекцій чи перекусити в буфеті. До того ж і викладачі вже перебудувались на 35-хвилинні лекції і запізнення заважають, збивають з ритму.

Завершую своє звернення знову ж таки добрими словами про тих студентів, які, працюючи на виробництві, сумлінно вчаться і стають хорошими фахівцями. Приємні спогади залишилися у мене про П. В. Мельника, А. І. Шкарпуну, О. Д. Коломійця, І. О. Мальованого та багатьох інших. Прізвища найкращих вечірників нинішніх наборів ми теж опублікуємо в газеті разом з аналізом учбового процесу наприкінці навчального року.

З повагою
В. СВЕРДЛОВ,
проректор.

Син вождя

МОЖЛИВО, ПРИЙДЕ ДО НАС

Наш музей поповнився новим художнім полотном. Це — портрет. З картини дивиться мужня людина в убранні Індійського вождя. Сат-окх! Цей образ викликає в уяві далекий чарівний світ романів Фенімора Купера, але людина, яка на портреті, живе сьогодні в Польщі.

І це не туристський шрих, ні! Послухайте цікаву коротеньку розповідь.

На початку нашого століття з сибірського заслання втікає польська революціонерка і через Аляску добігає до Канади. Там потрапляє до племені Індіанців, де стає довжиною вождя.

Через багато років вона з сином поїхала на Батьківщину погостювати. Обставини не дозволили вернутися назад — почалась друга світова війна. Син знайшов притулок в католицькому монастирі, по тому — в партизанському загоні, а відтак — в страхотливих казематах Освенціма. Йому повезло — залишився живим.

Після війни Сат-окх стає письменником. Можливо, хтось з вас читав його повісті «Земля Солоних Скель» або «Таємничі сліди»?

Гостював письменник і на Україні. Дуже припала йому до серця волелюбна лірика Тараса Шевченка — переказав її на рідну мову. В один з поїздів вінницький художник А. Г. Пацлюк намалював його портрет.

Культурно-художній центр має бажання запросити письменника Станіслава Сутлатовича Сат-окха до нас у гості.

С. ЛІСОВИЙ.

...Може бути відчислений

Під час осіннього семестру поточного року Міністерство освіти планує провести атестацію нашого інституту, в ході якої буде здійснена перевірка знань та практичних навиків студентів усіх форм навчання. Як свідчать попередні перевірки ректорату і учбового відділу, окремі студенти вечірньої форми навчання погано відвідують заняття і не виконують в повному обсязі навчальний план, деякі на екзаменаційну сесію приходять невідповідними.

Щоб підвищити відповідальність студентів за виконання навчального плану і викладачів за якість підготовки фахівців, вчена рада інституту прийняла рішення:

— якщо студент отримав три незадовільних оцінки, то декан подає ректору документи на його відчислення в день одержання третьої (незалік або недопуск до залуку в зв'язку з невиконанням навчального плану — це теж незадовільна оцінка).

В разі отримання двох незадовільних оцінок:

— в зимовій екзаменаційній сесії (на курсі) — студент повинен ліквідувати одну академічну заборгованість до початку наступного семестру, а другу — не пізніше десяти днів від початку семестру;

— у літній екзаменаційній сесії (між курсами) — студент повинен ліквідувати одну академічну заборгованість через 10 днів після закінчення сесії, а другу — до 30 серпня поточного року.

За невиконання цих умов студент відчислюється з інституту.

Студенту надається право, як і раніше, на три можливості складання заліку або екзамена:

Перша — складання здійснюється разом з групою, згідно графіку навчального процесу;

Друга — тому ж викладачеві в термін, установлений деканом;

Третя — комісії, до складу якої входять викладач, обов'язково — завідувач кафедри та один з керівників факультету. Якщо і в цьому разі студент отримав незадовільну оцінку, то відчислюється з вузу.

В. ОМЕЛЯНЧУК,
начальник учбового відділу..

* * *

Останнім часом, на жаль, через приймальну комісію збільшився потік тих студентів - вечірників, що отримали на сесії двійки, не склали вчасно заліків і були відраховані з правом відновлення.

1992 року відновлення проводились і взимку, але

вимоги зросли і тому не всі бажали могли відновитись. Тепер вони змушені чекати літа, щоб визначитись, де навчатись далі — на вечірній чи заочній формі і на якому курсі?

Треба зазначити, що можливості наших вечірників для відновлення весь час звужуються. Поперше, з осені 1992 року вечірня форма навчання залишилась тільки на IV, V, VI курсах. Для нижчих курсів є тільки заочні відділення факультетів.

По-друге, для відновлення тепер необхідно проходити бесіду на спеціальній комісії з предметів, що складають академізну частину, тобто, з тих, які треба додати. Це фактично — залік з метою визначити рівень знань того, хто відновлюється.

По-третє, на відновлення претендують ті, хто відрахований минулими роками. На одне вільне місце претендує кілька чоловік — створюється конкурс, тобто, виникає загроза втратити ще один рік. Отже, планка піднята досить високо. Співчуваючи вечірникам, заодно й застерігаємо їх від легковажності й недбалості в навчанні.

С. БЕЗВЕРХИЙ,
відповідальний секретар приймальної комісії.

В РЕКТОРАТІ

ЖДЕМО НОВОСІЛЬ

Як повідомив на останньому ректораті Б. І. Мокін, в новому житловому будинку, який ми споруджували спільно з інститутом кормів, Вінницький політех одержить 45 квартир. Є сподівання, що новосели переїдуть в нові помешкання напередодні Великоднього свята.

Проте поліпшать побутові умови на 45, а десь близько 80 сімей (частина переселиться в ті квартири, що звільняються в зв'язку з одержанням нових). Зокрема, запропоновано кооперативні квартири, що обмінюються на державні, теж реалізувати працівникам інституту, встановивши на них ціни, відповідно з нормами нинішньої індексації.

ЩЕ РАЗ ПРО ГОРОДИ

Нарешті інституту виділено 15 гектарів землі під приватні городи. Ділянка розташована в селі Микулинцях, Літинського району (їхати через Некрасове).

Можна за бажанням брати 15 сотих. Вартість — до од-

ного карбованця за сотку, оранка кожної сотки коштуватиме в межах п'яти карбованців. Земля виділяється поки що на п'ять років. На ній можна розводити городину та куші ягідників. Будувати приміщення і саджати дерева не дозволяється.

НЕ В МАКУЛАТУРУ, А НА ПРИЛАВК

Щойно з нашої бібліотеки знову списано 20 тисяч книг. Робиться це діло за спеціальною інструкцією, але не все те, що списується, повністю непридатне для подальшого використання. Деякі підручники могли б ще знадобитись і викладачам і студентам. А тому після списання їх було б бажано не здавати в макулатуру, а продавати за номінальною вартістю, тобто, за тими цінами, що вказані на палтурках.

Ректорат визнав ці міркування досить резонансними. Отже, після наступного списання (очевидно, у вересні) книги будуть реалізовуватись через інститутський магазин. І дешево, і практично.

Міст „Дружба“

ПОЕЗІЯ РОЗПАЧУ

Кость Балаканов, вчорашній наш студент, народився і виріс в Могилеві-Подільському. Його батько виготовив і прикріпив свого часу на мосту через Дністер до молдавського селища Атаки металеву табличку двома мовами: «Міст Дружби Подул пристеніей».

Недавно Кость знову побував на тому мосту, де зараз уже кордон.

У моста колишня назва
«Дружба».

Спільним було небо
і Дністер,

А тепер — застава,
митна служба,

Тут кордон поставлений
тепер.

На кордоні не втрачають
пильність,

Хто іде — документ
пред'являє!

По обидва бачи—
самостійність,

і роботи є, хоч відбавляй.
Прикордонники стоять

чомуś не в душі,
Труть машини шини об

цемент.

У якоїсь літньої бабусі
Прикордонник просить

документ.

Та несла з Атак на продаж
шинку

І йому на це відповіла:
«Та який там паспорт,

в мене, синку,
Я його ніколи не брала».

Не стерпів бабусине
зухвальство,

Підозріле пограниць знайшов,
Щось гукнув — із вищою

начальства

Старший прикордонник
підійшов.

На цей раз бабусю відпустили
(Серед шинки зброт не було).

Та-за речі і тікати щосили,
Мовлячи про себе:

«Пронесли!»

«Дружба» — у моста колишня
назва,

Спільною для нас ріка була.
Назва ця тепер, немов би

язва,
«Неприятель» би краще

підійшла.
Став я мовчки біля парасету,

Дощ весняний з неба
моросив.

Вийняв пачку, витяг сигарету
і ще двох військових

пригостив.

З личками на пом'ятіх
погонах,

Дивлячись угору і назад,
Щось про стан на зовнішніх

кордонах.

Говорив мені якийсь сержант.
Я спитав:

«Якщо навколо друзі,
То кордон не треба все

ж таки,

І чому в Радянському Союзі
Було трохи краще, навіпаки?»

Сороковий, дев'яносто
другий —

В цей період і в часи війни—
В наших місті прикордонні

смуги

На велике щастя, не були.
Але, як часи минулі свідчать,

Вчора ще, як і в минулий
рік,

Ми без перепусток
і посвідчень

Йшли на правий,
бесарабський бік.

Сигарети блоками носили,
У каністрах — пиво і вино,

І про прикордонні збройні
сили

Ще тоді і гадки не було.
Хто як розуміє незалежність?

Є кордон, а далі що буде?
Тут за законом—воля

веселий,
Буде задоволений; якби

У містах, на хуторах, у селах
Були б смуги, вишки і стовпи.

Я стою: машини, клуби диму,
Сонце поглядає з висоти.

Пограниць з байдужими
очима

У людей дивився паспорт.
К. БАЛКАНОВ.

ЗНОВУ-ФРАНЦІЯ

Вперше я відвідав Францію в 1971 році, перебуваючи в світі двох міністрів СРСР на міжнародній виставці текстильного машинобудування. Відтоді, не зважаючи на серію драматичних подій у моєму житті, зв'язки з Францією не припинялися — в журналі «Фондери Фондюр» «Ожурдью» вийшли три моїх науково-технічні статті.

В жовтні 1990 року я опинився в ФРН. В місті Аахені мене чекав телефонік з проханням продовжити турне з лекціями і по Франції. Я зателефонував у французький Технічний Центр Ливарної Промисловості і сказав, що запрошення прийняти не можу, оскільки державні кордони Західної Європи відкриті не для мене — у мене віза тільки в ФРН. Тоді мене запросили у Францію спеціально. Я висунув умову: «Запрошуйте також мою дружину в якості індивідуального туриста».

Підготовка зайняла більше року. Потрібними виявилися навіть такі документи, як гарантія мера передмістя Парижа про те, що мадам Жукова буде забезпечена харчуванням і медичним обслуговуванням на весь час перебування в Франції.

І ось 23 листопада 1991 року на запрошення двох організацій (ТЦЛП і фірми «Партіот») ми приземлилися в аеропорту Руассі «Шарль де Голль». Поселилися спершу в готелі робітничого передмістя Біанкур поряд з головним заводом фірми «Рено», який я відвідав ще в 1971 році, і недалеко від міста-супутника Севр (знаменитого виробництвом севрського фарфору), де тепер розташована адміністрація ТЦЛП, його лабораторії, курси підвищення кваліфікації ливарників і дослідний завод.

Наступного дня в неділю — відвідини Версальського палацу і парку. Я їх бачив, а для Валентини Василівни це було потрясінням.

В понеділок почалась моя інтенсивна робота, а дружина мала єдиний за всі два тижні день, яким розпоряджалась сама і одна поїхала на метро в центр Парижа «відкривати» цю перлину світу.

В усі інші дні дружині професора надали машину для таких поїздок і перекладача, а в Нансі — навіть двох перекладачів.

В ТЦЛП на зустріч зі мною і керівниками ряду відділів Центру прийшов спеціаліст сталеливарної фірми «Плоермель» (Бретанія), який побажав випробувати мою і мого колишнього аспіранта А. Н. Семенова технологію локального вуглецювання відливок внутрішньої форми. В переговорах

проминув увесь перший день. І то тому були колоквіуми, відвідини лабораторії і дослідного заводу.

Після ТЦЛП я опинився в розпорядженні фірми «Партіот». Показали завод з наисучаснішим термічним обладнанням. Потім — поїздка до Ліону в лабораторію фірми «Інноватик», що вкупі з фірмою «Партіот» входять до концерну «Група ХІІ».

Іхав я туди і назад в надшвидкісному поїзді без зупинок, який їде спеціальною колеєю, минаючи міста, станції і звичайні залізничні.

Швидкість 300 і більше кілометрів на годину. Бели-езна інерція створює ілюзію нерухомості, повного комфорту, відсутності будь-яких поштовхів і вібрацій. За зручними відкидними столиками можна вільно писати, читати. За вікном — шалений kaleidoscop світу, а у вагоні — спокій, зосереджена робота пасажирів, заглиблених у свої папери, газети, журнали, книги....

День у фірмі «Інноватик» був присвячений короткому колоквіуму, обговоренню методів поверхневого зміцнення сталей з допомогою вуглецевих волокон, металургічному аналізу зразків, складанню плану подальших спільних робіт з використанням вакуумних печей.

29 листопада я взяв участь в засіданні науково-технічного товариства АІІІ, що об'єднує металознавців і термістів Франції. Прямим з цього засідання я і дружина відправилися на уїкенд, влаштований для нас паном Крістіаном Гайі (з ним я знайомий з 1970 року по Брайтону) та його дружиною в суботу, неділю і понеділок на берегах Луари. Того ж дня у п'ятницю ми прибули в Менг-сюр-Луар у двадцяти кілометрах від Орлеана, де опинилися на вечірньому концерті тріо імені Шостаковича (талановиті молоді радянські музиканти — скрипаль, піаніст та віолончеліст, що гастролювали по Франції).

Можна було підбивати підсумки першого тижня перебування у Франції.

Ще більше поглибилися зв'язки з моїм другом Жаном - Клодом Маржері, з яким я 1970 року познайомився в Англії на 37-му Міжнародному конгресі ливарників, що проходив у Брайтоні. Відтоді він двічі бував у мене в Москві, а у нього дома — в Парижі. Багато років він очолював у ТЦЛП зразу два відділи — металургії чавунного литва та інформаційний.

Основою нашої дружби було те, що в п'ятдесяті роках Жан-Клод в Парижі, я — в Москві, Я. Н. Малиночка та

А. І. Яценко — в Дніпропетровську практично водночас відкрили явище зворотньої мікроліквідації кремнію в чавунах, що, почасти, склало предмет моєї кандидатської і першої докторської дисертації.

Ж. - К. Маржері всі ці роки підтримував і продовжує підтримувати мене в наукових суперечках щодо доцільності легірування деяких спеціальних чавунів і графітізованої сталі сіркою (нині це тема дисертації мого аспіранта О. Б. Яценка). В ін-

займається питаннями рідкого стану металів і сплавів. На жаль, світський характер зустрічі не дозволив нам заглибитися в наукові суперечки.

І ще один вечір запам'ятався. На цей раз з трагічною нотою, бо в житті завжди чається драма. Тоді ми були гостями Діани де Маржері (однофамільці Жана-Клода, але з аристократичною приставкою «де») — моєї однокласниці по французькому коледжу в Шанхаї. Як і її старший брат Ема-

нелю де Маржері, я після коледжу навчався в франкомовному університеті «Аврора» в Шанхаї, але на різних факультетах і я з ним був мало знайомий.

Діана — відома французька письменниця, автор 8 книг і есе, член журі літературної премії «Феміна». За 46 років, впродовж яких ми не бачилися, вона мало змінилась і зберегла майже дівочий силует. І з дому вона вийшла разом з нами, сказавши, що їде в сімейних справах, а виявляється, що спілила до узлів'я брата — через три дні він помер, про що ми дізналися з газет.

Емануель був послом Франції в Мадриді, Лондоні і Вашингтоні. В асоціації колишніх «аврорівців» (до якої входжу і я) зі штаб-квартирою у Сан-Франциско, він був найпомітнішим членом, зробивши після від'їзду з Шанхаю запаморочливу дипломатичну кар'єру.

Отже, ми попросилися з Парижем на уїкенд. Здрастуй, Луара...

А. ЖУКОВ,
(Закінчення буде).

НОВІ КНИГИ В БІБЛІОТЕЦІ

Костомаров М. І., Російська історія в життєписах її найголовніших діячів. — М. Книга, 1991 р., Тіт Лівій. Історія Риму від заснування міста — М. Наука, 1991 р., Допоміжні історичні дис-

ципліни. — А. Наука, 1991 р., Жухрай В. М., Таємниці царської охорони: авантюристи і провокатори. — М. Політвидав, 1991 р., Історія і сталінізм — М. Політвидав, 1991 р., Ключевський В. О. Істо-

річні портрети. Діячі історичної думки. — М. Правда, 1991 р., Аверх А. У., П. А. Століпін і долі реформ в Росії. — М. Політвидав, 1991 р., Проблеми історії України: факти, судження, пошуки.

А. Наукова думка, 1991 р., Міжнародні зв'язки і знахідки. Вип. І. — К. Наукова думка, 1991 р., Мартишенко Н. М. Гнучкі форми управління брендинними підприємствами. — К. Техніка, 1991 р., Економічні протиріччя і їх розв'язання. — К. Наукова думка, 1991 р.

СИТИЙ «БУНТ»

Молода офіціантка Ідальні Інститутського профілакторію «Супутник», збираючи після вечері посуд на столах, з прикритістю дивилася на залишені страви: там не доїли кашу, в іншому місці недоторканого залишилася свіженька булочка, порція масла...

— Це ж неподобство, бунті — сердилася жінка. — Так стараємось, а вони...

Звісно, ніхто з відвідувачів Ідальні, пацієнтів профілакторію бунтувати не збирався і не збирається, просто, не кожен спроможний спожити стільки їжі, як тут дають на сніданок, обід, вечерю.

У нинішній час повального дефіциту продуктів і карколомних цін на них, цей факт, м'яко кажучи, здається з області очевидного і неймовірного, але це справді так. Як один з власників путівки в санаторій-профілакторій, можу проілюструвати меню, приміром, на 1-е квітня.

ОБІД.

На десерт — свіжий огірок з цибулею і кілька скибок голландського сиру; перша страва — суп картопляний;

друга страва — три скибки язика і гречана каша; третя страва — кисіль; Хліб білий і чорний без обмежень. Окремо — вітаміни.

Ще більше страв було подано на вечерю: м'ясна страва (зрази) з гарніром і буряковим салатом, солодкий сир, запіканка, склянка сметани, чай з молоком, свіжа булочка з повидлом, масло, хліб.

Подібний асортимент страв на сніданок, причому, щодня.

Не кожен здатний стільки їсти, навіть серед студентів, які ніколи не страждають відсутністю апетиту. Ну, а про людей похилого віку з числа викладачів і співробітників й говорити не варто.

Не буду заглиблюватись в проблеми, які доводяться розв'язувати колективі Ідальні, керівництву Інституту і обкому галузевої профспілки, щоб у цей скрутний час забезпечувати таке харчування відвідувачам профілакторію. Їх вистачає — фінансових, господарських, постачальницьких. Хочу наголосити на іншому. Багатьом людям, які виходять з того, що їм впадає в очі, здається, що все наше життя потонуло в морі безладдя, що всюди панує хаос і злий фатум. Спростовую це прикладом організації ро-

боти Ідальні профілакторію. Все тут діє, як у вивіреному, точному механізмі: у визначені дні і години вирушає за продуктами до дрібнооптової і овочевої баз до свідченого загодувача Константина Артемовича Карапетяна. Він знає всі входи і виходи, як кажуть, видряпається на прямовисну стіну, але свого добіється. Тому на обідньому столі побачиш і цитруси, і яблука, навіть печені, і огірки, і компоти з сухофруктів.

У свою чергу з винятковою пунктуальністю подаються з Інститутського автогаража машини для доставки продуктів.

А в самій Ідальні, як належить, трудяться зміни кухарів і офіціанток, очолювані кухарями високих розрядів Ярославом Івановичем Сиваковою і Галиною Василівною Дуліною. І завжди на своєму посту дієт-сестра Тамара Василівна Козак, котра також виконує обов'язки завідувачки.

Особливо сподобалась мені обстановка, доброзичлива атмосфера в Ідальні, лагідність, люб'язність в обслуговуванні.

Цього добила саме Тамара Василівна, яка раз і назавжди домовилась з офіціантами, іншими колегами: ні в якому разі не вступати в суперечку з відвідувачами: «все беру на себе, до мене посилайте, а я вже уладнаю». За три тижні відвідування цього закладу громадського харчування не можу згадати, щоб хтось був чимось невдоволенням і виникали якісь непорозуміння. За столами тиша і делкатність, наче в колі найширіших друзів.

Не знаю, хто більше доклав зусиль, щоб тут заснувався такий порядок — адміністрація Інституту чи профспілка, але відчувається, що хтось упевнено тримає в своїх руках нитки управління колективом. І, мабуть, не останню роль належить і ректору Інституту Б. І. Мокіну, і головам наших профкомів В. І. Ковальчуку, В. С. Боднару і особливо головному лікарю профілакторію П. П. Коби — людині високого обов'язку і організаційного таланту.

Ось і виходить, що навіть в таку соціальну і економічну негодю люди невтомні, чесні і підприємливі можуть добитись змін на краще.

Більше б їх, то були б в нашій державі не голодні, а ось такі, «ситі бунті».

Л. НОВІНСЬКИЙ.

В спортивний зал прийшов глядач — провадилися змагання з аеробіки. Запропоновані вам газетні фотознімки не дають змоги сповна уявити це свято пластики, краси і фізичної досконалості. Хто був там — той бачив. І я душою відпочив.

Фото С. Лісового.

...Біль розведу руками

За підрахунками експертів Всесвітньої організації охорони здоров'я, наш фізичний стан на 21 відсоток залежить від екологічних чинників, ще на 21 відсоток — від генетичних, на 50 — від способу життя і лише на 8 відсотків — від медичної допомоги.

У зв'язку з цим хочеться повести мову про те, як більшість з нас чомусь дуже квапиться перекласти турботу про своє здоров'я та самопочуття на чужі плечі, скажімо, на медицину, нехтуючи простими, ефективними засобами, зокрема, фізичними вправами, загартуванням, чистим повітрям, здоровою їжею, вмінням використовувати прийоми психічного врівноваження. Замість цього стараємось при поганому самопочутті, як появи болю швидко скористатися ліками.

Чому це так? Тому що більшість людей попадають в паніку від найменшого відчуття болю. Бо роками нам тлумачать в пресі, по радіо, телебаченню, в постійних розмовах, що будь-який навіть натяк на біль необхідно тут же знехотити, ніби це найстрашніше зло на світі. Внаслідок цього ми перетворилися в націю похоронів та таблеток та всіляких мікстур.

Що ж є причиною болю і як подолати його без паніки? Майже кожен з нас зможе, не раздумуючи, назвати не менше десятка ліків, здатних убити біль. Куди менше відомо, що у 90 відсотках випадків біль скороминущий і що він не завжди є показником поганого здоров'я, чи хвороби, а найчастіше — результат перенапруження, стресу, бентежності, нудьги, гніву, недостатнього сну, ожирелості, паління цигарок, вживання алкоголю, затхлого повітря в приміщенні тощо.

Мало сприймається той факт, що найкращий і найефективніший засіб припини-

ти біль — це перестати зловживати своїм здоров'ям. Але більшість людей вдаються до анальгін, аспірин та інших препаратів. І тут ліки, призначені для придушення виявів болю, дуже часто не тільки не знаходять потрібної адреси, а, як кажуть, починають «стріляти по площадях», зосереджуючись в здорових тканинах і органах.

Тим то і страшні ліки, — висловив думку відомий медичний спеціаліст В. К. Дурманов, — що лікуєш простуду, а з'являються головні болі, приймаєш таблетки від головного болю — починає непокоїти шлунок, вжив ліки від шлункових болів — страждає печінка.

Кабінети в поліклініках переповнені пацієнтами, які до смерті налякані незначними поколюваннями в боці чи ногах. Стало очевидним те, що поради лікарів звертатись до лікарні при перших симптомах появи болю, обернулися бумерангом проти них самих. Внаслідок великого напливу таких пацієнтів, медикам дуже важко приділити достатню увагу тим, хто дійсно потребує кваліфікованого встановлення діагнозу і лікування.

Зрозуміло, що було б великою помилкою ігнорувати симптоми, які можуть бути сигналом серйозної хвороби, але багато людей настільки бояться почути від лікаря погані вісті, що можуть довести свій стан справді до невідомого. Єдина відповідь повинна бути в поширенні знань про те, як працює людський організм, щоб людина сама могла визначити розумний курс поведінки, протиставивши безпорадному поглинню таблеток без всякого контролю розумне використання можливостей організму.

В. ОЛІЙНИК,
голова комісії профкому
по оздоровчій роботі.

ВАГУ ВЗЯТО

Завершилися змагання з атлетичної гімнастики, які провадилися під егідою спартакіади першокурсників.

Спортсмени змагалися в одній з вправ силового триборства, — жим штанги, лежачи. Силою мірялось 135 учасників, які виступили в 9 вагових категоріях.

Чемпіонами, відповідно, стали: Михайло Сорочан (4 РТ-91), Олександр Шетяков (2АТ-91), Сергій Байдаков (4АТ-91), Володимир Підгорний (2Е-91), Сергій Мудрик (2М-91), Володимир Кулик (3Е-91).

Сергій Стасюк (ІМ-91), Радіон Монченко (ІАТ-91).

Не обійшлося і без інтригуючої боротьби за абсолютний кращий результат — його показали відразу два учасники — Олександр Кисельов (6РТ-91) та Юрій Клаков (2Е-91), які підкорили 140 кг і, маючи однакову особисту вагу, поділили перше місце. Змагання показали, що атлетична гімнастика набула великої популярності серед студентів.

В. КРИВИЙ,
викладач кафедри фізвиховання.

СЛУЖБА ДІЛОВИХ

КОНТАКТІВ

НДЧ інформує

Міжгалузевий територіальний центр науково-технічної інформації і пропаганди пропонує свої послуги:

— в виданні інформаційного листка про науково-технічне досягнення;

— допоможе знайти замовника на запропоновану вами розробку науково-технічної продукції;

— запропонує ваші перспективні розробки для впровадження підприємствами і організаціями міст України і СНД.

Для цього вам необхідно оформити інформаційний листок.

При оформленні змісту інформаційного листка пропонується описати науково-технічне досягнення, вказавши при цьому: призначення і опис розробки науково-технічної продукції; режим роботи; технічну характеристику; перевагу перед аналогами; номери патентів; номери авторських свідоцтв; область застосування; форми і умови передачі.

Після видання інформаційного листка вас чекає авторський гонорар з розрахунку 400 крб. за 1 авторський аркуш.

Міжгалузевий територіальний центр науково-технічної інформації і пропаганди забезпечить рекламу вашого товару в 252 містах України і СНД.

В науково-дослідній частині інституту вам допоможуть оформити необхідні матеріали.

За довідками і пропозиціями звертайтеся по телефону в ВПІ 4-04-36 (внутр. 24-36) ПОЛІЩУК М. В.

Вниманию разработчиков

Благотворительный фонд развития и поддержки одаренных детей молодежи «ДАР» в целях развития самостоятельной практической деятельности способных студентов поддерживает на конкурсной основе реализацию конкретных деловых предложений (проектов), выдвинутых студентами и преподавателями, а также любыми другими коллективами, в составе которых не менее 70—80 процентов студентов. Отобранные независимыми экспертами, работы будут обеспечены на контрактной основе материальными и финансовыми ресурсами, необходимыми для их практической реализации. Сроки конкурса и тематика не ограничены. Коммерческая и научно-техническая информация охраняется.

Для участия в конкурсе следует направить краткое технико-экономическое обоснование проекта с указанием автора, его адреса и возможных исполнителей по адресу:

113833, Москва, ул. Люсиновская, 51, Фонд «ДАР», конкурс «Надежда», тел. 237-70-84.

Президент Фонда «ДАР»
С. П. АЛПАТКИН.

ДО УВАГИ
МЕЛОМАНІВ!

Клуб Вінницького політехнічного інституту разом з національною аудіокомпанією України пропонує

ФОНОГРАМИ ВІТЧИЗНЯНИХ І
ЗАКОРОДНИХ ВИКОНАВЦІВ.

Гарантуємо мінімальні строки виконання замовлень і максимальну якість.

Працюємо лише з новинками естради.

Ціни у нас невисокі, а інформація — найоперативніша.

Чекаємо вас в клубі інституту з 10-ї до 14-ї.

Телефон для довідок 4-63-27.